C/2026/3720

10.7.2026

Rezolucja Rady w sprawie drugiego cyklu strategicznych ram europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia na rzecz europejskiego obszaru edukacji (2026–2030)

(C/2026/3720)

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

PRZYPOMINAJĄC,

— rezolucję Rady w sprawie strategicznych ram europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia na rzecz europejskiego obszaru edukacji i w szerszej perspektywie (2021–2030), rezolucję Rady w sprawie struktury zarządzania strategicznych ram europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia na rzecz europejskiego obszaru edukacji i w szerszej perspektywie (2021–2030) oraz rezolucję Rady w sprawie europejskiego obszaru edukacji: perspektywa na rok 2025 i dalsze lata, w których to dokumentach zapowiedziano, że Rada dokona przeglądu strategicznych ram – w tym celów unijnych, struktury zarządzania, metod pracy i obszarów priorytetowych – w 2025 r. i w razie potrzeby wprowadzi niezbędne dostosowania w drugim cyklu, tak by odzwierciedlić stan faktyczny i potrzeby europejskiego obszaru edukacji lub wszelkie istotne zmiany w Unii Europejskiej;

— tło polityczne przedstawione w załączniku I;

DOSTRZEGAJĄC

— istotny wkład europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia w odpowiednie elementy europejskiego semestru;

PONOWNIE ZAUWAŻAJĄC

— potrzebę koordynacji i spójności między wszystkimi inicjatywami UE w dziedzinie kształcenia i szkolenia, w szczególności inicjatywami dotyczącymi umiejętności i kompetencji, przy pełnym poszanowaniu określonej w Traktatach podstawy prawnej odnośnych obszarów polityki;

PRZYJMUJĄC Z ZADOWOLENIEM

— sprawozdanie Komisji dotyczące śródokresowej oceny strategicznych ram europejskiego obszaru edukacji 2021–2030 ([1]);

PODKREŚLA, że:

— W świetle zmieniającej się rzeczywistości geopolitycznej nadanie impulsu do osiągania równego i inkluzywnego dostępu wszystkich osób do wysokiej jakości kształcenia i szkolenia ma zasadnicze znaczenie dla rozwoju poszczególnych osób, zrównoważonego rozwoju społecznego i gospodarczego, demokracji, odporności, spójności społecznej, konkurencyjności i gotowości.

— Utworzenie europejskiego obszaru edukacji pozostaje nadrzędnym celem europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia. W tym kontekście, aby jednostki i społeczeństwo mogły w pełni wykorzystać swój potencjał, kształcenie i szkolenie należy postrzegać całościowo.

([1]) COM(2025) 340 final.

UZNAJE, że:

— Od 2021 r. poczyniono znaczne postępy w tworzeniu europejskiego obszaru edukacji i uruchomiono wiele inicjatyw zgodnie z priorytetami strategicznymi. Konieczne jest jednak dalsze wdrażanie szeregu inicjatyw.

— Podstawą współpracy pozostają rezolucje Rady z 2021 r. dotyczące strategicznych ram europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia. Niniejsza rezolucja Rady dokonuje przeglądu i aktualizacji tych rezolucji.

ODNOTOWUJE, że (jak wynika ze sprawozdania Komisji dotyczącego śródokresowej oceny strategicznych ram europejskiego obszaru edukacji 2021–2030):

— Strategiczne ramy przyniosły unijną wartość dodaną, skupiając państwa członkowskie wokół celów ilościowych i wspólnych priorytetów. Pomogły osiągnąć rezultaty i wprowadzić odpowiednie usprawnienia. Sposób realizacji i połączenie instrumentów służących wdrożeniu europejskiego obszaru edukacji są skuteczne i spójne ze sobą oraz – w wymiarze ogólnym – z priorytetami. Dowody wskazują, że dzięki europejskiemu obszarowi edukacji udało się zrealizować ważne nowe działania na szczeblu UE, inspirować i wspierać reformy krajowe oraz ustanowić strukturalne, systemowe i trwałe ścieżki pogłębionej europejskiej współpracy między instytucjami edukacyjnymi. W niektórych przypadkach współpraca na szczeblu UE przekroczyła oczekiwania i pierwotne ambicje: wykształciła skuteczne kanały komunikacji i przyczyniła się do skoordynowanego reagowania w ramach zarządzania kryzysowego, a tym samym zwiększyła odporność UE.

— Siła strategicznych ram tkwi w solidnych podstawach, którymi są dobrowolna współpraca i współtworzenie. Konsultacje przeprowadzone do celów oceny potwierdziły, że państwa członkowskie zdecydowanie chcą kontynuować współpracę na podstawie strategicznych ram.

— Główne wyzwania, usystematyzowane według priorytetów strategicznych określonych przez Radę w 2021 r. i zgodne z rezolucją Rady z 2023 r., wciąż pozostają aktualne.

— Można wskazać szereg obszarów, w których możliwa jest poprawa: priorytety strategiczne, koordynacja i spójność międzysektorowa, model zarządzania, a także dwie główne luki (brak celów unijnych w odniesieniu do niektórych długoletnich lub nowych priorytetów, a także brak systemowych dowodów na podejmowanie krajowych reform w ślad za inicjatywami UE).

— Struktury zarządzania europejskim obszarem edukacji, a konkretnie grupa wysokiego szczebla ds. kształcenia i szkolenia, wspierana przez jej komitet koordynacyjny, zapewniły silniejsze sterowanie polityczne i bardziej strategiczne ustalanie programu. Europejski obszar edukacji promuje prawdziwie europejski wymiar kształcenia i szkolenia.

— Jeśli chodzi o cele unijne, tendencje w ich realizacji są niejednolite. W przypadku kilku celów odnotowano pozytywne zmiany (np. mniejsza liczba osób wcześnie kończących naukę), jednak w odniesieniu do kilku innych widać ograniczone postępy, a nawet pogorszenie sytuacji (np. w zakresie umiejętności podstawowych).

PONADTO ODNOTOWUJE:

— Komunikat Komisji pt. „Unia umiejętności” ([2]), w którym podkreśla się, że europejska konkurencyjność wymaga umiejętności – od umiejętności podstawowych po umiejętności nabywane w drodze podnoszenia i zmiany kwalifikacji przez całe życie. Komisja zapowiada nowe podejście, obejmujące zalecenie w sprawie kapitału ludzkiego dla wszystkich 27 państw członkowskich w ramach europejskiego semestru, które będzie łączyć politykę kształcenia, szkolenia i zatrudnienia razem wokół wspólnej wizji konkurencyjności.

— Komunikat Komisji w sprawie planu działania na rzecz umiejętności podstawowych ([3]), który jest odpowiedzią na obniżające się poziomy podstawowych umiejętności w zakresie rozumienia i tworzenia informacji ([4]), matematyki i nauk przyrodniczych, a także odnosi się do pogarszających się podstawowych umiejętności cyfrowych i wiedzy obywatelskiej ([5]).

([2]) COM(2025) 90 final.
([3]) COM(2025) 88 final.
([4]) Co potwierdzają dane PISA i – w odniesieniu do osób dorosłych – PIAAC.
([5]) Co potwierdzają dane ICILS i ICCS+.

— Komunikat Komisji pt. „Strategiczny plan w dziedzinie kształcenia STEM ([6]): umiejętności na rzecz konkurencyjności i innowacji" ([7]) wskazujący wyzwania w zakresie STEM na wszystkich poziomach kształcenia i szkolenia, takie jak spadek zainteresowania, uczestnictwa i osiągnięć, niedobory nauczycieli STEM oraz luki dotyczące płci i różnorodności, a wszystkie te kwestie Rada powinna uwzględnić.

— Zamiar Komisji dotyczący ustanowienia europejskiego obserwatorium gromadzącego informacje na temat umiejętności i Europejskiej Rady Wysokiego Szczebla ds. Umiejętności, co zapowiedziała w komunikacie pt. „Unia umiejętności".

ZGADZA SIĘ, że:

1. Aby funkcjonować z sukcesem w dzisiejszym świecie i radzić sobie z przyszłymi przemianami w społeczeństwie, gospodarce i na rynku pracy, wszystkie osoby muszą posiadać kompetencje kluczowe w procesie uczenia się przez całe życie ([8]), a ważną rolę w tym kontekście mają do odegrania wielojęzyczność, kompetencje interdyscyplinarne i umiejętności przekrojowe. W tym celu konieczne jest wskazanie środków politycznych, które mogłyby zwiększyć sukces edukacyjny wszystkich osób uczących się, w tym możliwości kształcenia i szkolenia na różnych etapach życia.

2. UE stoi w obliczu wyzwania dotyczącego konkurencyjności. Oczekuje się, że systemy kształcenia i szkolenia będą musiały sprostać wyzwaniom demograficznym, a przy tym będą musiały wyposażać poszczególne osoby w umiejętności niezbędne do tego, by zwiększyć europejską konkurencyjność i autonomię strategiczną w nadchodzących latach oraz wesprzeć transformację ekologiczną i cyfrową. Rozwijanie zdolności w zakresie odporności oraz zdolności do przetrwania i wychodzenia z kryzysów pomoże budować w całej UE dostosowane do przyszłych wyzwań systemy kształcenia i szkolenia, z wykorzystaniem zdobytych doświadczeń oraz w odpowiedzi na skutki rosyjskiej wojny napastniczej przeciwko Ukrainie i jej konsekwencji dla bezpieczeństwa europejskiego.

3. Strategiczne ramy europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia będą głównym narzędziem wspierania i wdrażania europejskiego obszaru edukacji, z pełnym uwzględnieniem zastosowanego w nim podejścia całościowego oraz, odpowiedni, w synergii z unią umiejętności.

4. Chociaż poczyniono znaczne postępy na drodze do utworzenia europejskiego obszaru edukacji, to aby osiągnąć ten cel do 2030 r., pozostaje jeszcze wiele do zrobienia.

5. W świetle rozwoju sytuacji w pierwszym cyklu strategicznych ram konieczne jest dokonanie przeglądu i dostosowania priorytetów strategicznych, obszarów priorytetowych i celów unijnych określonych w 2021 r., a także wzmocnienie edukacji na rzecz transformacji ekologicznej i cyfrowej w obrębie wszystkich poszczególnych priorytetów strategicznych.

6. Promowanie jakości, sprawiedliwości, włączenia i sukcesu dla wszystkich pozostaje centralnym elementem europejskiego obszaru edukacji i przenika wszystkie związane z tą inicjatywą priorytety strategiczne. W drugim cyklu (2026–2030) strategiczne ramy będą poświęcone następującym sześciu priorytetom strategicznym, przy wykorzystaniu dostępnych środków finansowych:

([6]) Nauki przyrodnicze, technologia, inżynieria i matematyka.
([7]) COM(2025) 89 final.
([8]) Jak określono w zaleceniu Rady z dnia 22 maja 2018 r. w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie (Dz.U. C 189 z 4.6.2018, s. 1).

Priorytet strategiczny 1: Rozumienie i tworzenie informacji, matematyka i nauki przyrodnicze dla wszystkich

Wysokiej jakości kształcenie i szkolenie pomaga wszystkim osobom uczącym się rozwijać kompetencje obejmujące wiedzę, umiejętności i postawy, które mają kluczowe znaczenie dla jakości życia danej osoby i jej możliwości zatrudnienia, dla spójności społecznej i konkurencyjności oraz dla odporności i gotowości UE. W tym celu systemy kształcenia i szkolenia powinny zapewniać sprawiedliwy dostęp, uczestnictwo i efekty poprzez promowanie uczenia się wysokiej jakości, włączenia i dobrostanu. Chociaż w pierwszym cyklu strategicznych ram poczyniono postępy, nadal ważne jest dalsze doskonalenie kształcenia, szkolenia i umiejętności z myślą o rozwoju osobistym, aktywności obywatelskiej i rozwoju zawodowym osób uczących się niezależnie od wieku.

Zapewnienie wszystkim wystarczającego poziomu biegłości w zakresie rozumienia i tworzenia informacji (czytanie, pisanie i prawidłowe rozumienie informacji pisemnych i ustnych), matematyki i nauk przyrodniczych jest podstawą wszelkiego rodzaju dalszego uczenia się. Dzięki tej podstawie osoby uczące się rozwijają zarówno szersze, jak i bardziej specjalistyczne kompetencje, np. w dziedzinie STEM ([9]), a także osiągają sukces w edukacji i w kształceniu ustawicznym oraz na rynku pracy i – szerzej – w społeczeństwie. Kluczem do zapewnienia umiejętności w zakresie rozumienia i tworzenia informacji, matematyki i nauk przyrodniczych są poprawa jakości nauczania oraz zwiększenie sprawiedliwości i włączenia. Pomoże to zapewnić wszystkim sukces w kształceniu i szkoleniu, który obecnie jest ważniejszy niż kiedykolwiek.

Europa stoi przed kluczowym wyzwaniem: ostatnie międzynarodowe oceny, w tym PISA, pokazują niepokojące pogorszenie sytuacji w rozumieniu i tworzeniu informacji, matematyce i naukach przyrodniczych – coraz większy odsetek uczniów nie osiąga minimalnych poziomów biegłości. Należy dołożyć większych starań, aby zająć się tą kwestią, w tym ograniczyć zjawisko wczesnego kończenia kształcenia i szkolenia oraz poprawić dostęp do wysokiej jakości wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem, w szczególności dla osób uczących się z grup szczególnie wrażliwych. Zapewnienie wszystkim osobom umiejętności w zakresie rozumienia i tworzenia informacji, matematyki i nauk przyrodniczych oraz promowanie – w wymiarze ogólnym – kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie jest kluczowe dla ich rozwoju osobistego i zawodowego oraz pomaga zająć się problemem nierówności społeczno-gospodarczych i niedoboru wykwalifikowanej siły roboczej. Jednocześnie poprawa jakości kształcenia i szkolenia powinna sprawić, że wzrośnie liczba osób osiągających najlepsze wyniki, co może m.in. prowadzić do wzmocnienia potencjału innowacyjnego i konkurencyjności Europy.

W całej Europie wśród osób osiągających słabe wyniki nadreprezentowane są osoby uczące się pochodzące ze środowisk defaworyzowanych. Aby zapewnić prawdziwie włączające systemy kształcenia i szkolenia na wszystkich poziomach i we wszystkich rodzajach kształcenia i szkolenia, poziom wykształcenia i zakres osiągnięć w nauce nie powinny być determinowane uwarunkowaniami osobistymi i czynnikami społeczno-gospodarczymi. Włączające kształcenie i szkolenie obejmuje również rozwijanie wrażliwości w procesach uczenia się, aby uwzględniać różnorodność, włączenie i niedyskryminację. Równie ważne jest w tym kontekście kwestionowanie wszystkich stereotypów oraz zapewnianie niezbędnego wsparcia osobom uczącym się z niepełnosprawnościami i osobom o specjalnych potrzebach edukacyjnych.

Priorytet strategiczny 2: Rozwijanie umiejętności cyfrowych i edukacji obywatelskiej

W obecnym kontekście globalnym, charakteryzującym się kryzysami, zmianą klimatu, szybkimi zmianami technologicznymi, cyfryzacją (obejmującą sztuczną inteligencję), rosnącą polaryzacją, rozpowszechnianiem dezinformacji i coraz większymi wyzwaniami dla demokratycznych norm i wartości, a także niskim poziomem demokratycznego uczestnictwa, istnieje pilna potrzeba wzmocnienia w Unii Europejskiej demokracji i odporności. Zarówno edukacja cyfrowa, jak i edukacja obywatelska odgrywają w tym względzie pierwszorzędną rolę.

Umiejętności cyfrowe mają zasadnicze znaczenie we współczesnym życiu i stały się niezbędne w prawie wszystkich obszarach społeczeństwa i gospodarki. Są one kluczowe dla aktywności obywatelskiej, szans na zatrudnienie, włączenia społecznego i dobrostanu, a jednocześnie odgrywają istotną rolę w poprawie europejskiej konkurencyjności poprzez rozwój bardziej zaawansowanych umiejętności w zakresie STEM. Edukacja cyfrowa powinna obejmować umiejętności korzystania z mediów, umiejętności cyfrowe i umiejętności w zakresie danych, myślenie krytyczne, dobrostan cyfrowy, zwalczanie wprowadzania w błąd i dezinformacji, cyberprzemocy, treści szkodliwych i nawołujących do nienawiści, a także wiedzę o sztucznej inteligencji, jej etycznym i odpowiedzialnym wykorzystywaniu oraz innych powstających technologiach.

Zważywszy na aktualny kontekst, równie ważna jest edukacja obywatelska. W obecnej sytuacji globalnej potrzebni są świadomi i zaangażowani obywatele, którzy rozumieją i szanują demokratyczne instytucje, zasady i procesy na szczeblu lokalnym, krajowym, europejskim i międzynarodowym. Edukacja obywatelska pomaga wszystkim osobom zdobyć wiedzę, umiejętności i postawy niezbędne do aktywnego i odpowiedzialnego uczestnictwa w życiu demokratycznym i konstruktywnego zaangażowania obywatelskiego.

([9]) Można również stosować model STEAM (nauki przyrodnicze, technologia, inżynieria, sztuka i matematyka), który opiera się na twórczym potencjale łączenia edukacji STEM ze sztuką, naukami humanistycznymi i społecznymi.

Europejski wymiar nauczania ([10]) może przyczynić się do promowania wspólnych wartości europejskich ([11]) w celu wzmocnienia poczucia tożsamości i solidarności europejskiej. Powinien promować poszanowanie różnorodności kulturowej i pomagać osobom uczącym się w poruszaniu się między ich tożsamością lokalną, krajową, europejską i globalną. Edukacja obywatelska idzie w parze ze zrozumieniem wyzwań związanych z transformacją cyfrową i ekologiczną.

Jednym z kluczowych aspektów edukacji obywatelskiej jest nauczanie i uczenie się poprzez demokrację, o demokracji i na rzecz demokracji. Kształcenie i szkolenie, we wszystkich dziedzinach i na wszystkich poziomach, powinno promować wartości demokratyczne, zachęcać do otwartego dialogu i do myślenia krytycznego oraz zwalczać zarówno wprowadzanie w błąd, jak i dezinformację (także online). Szkoły i wszystkie inne instytucje kształcenia i szkolenia powinny funkcjonować jako społeczności demokratyczne, w których osoby uczące się bezpośrednio uczestniczą, prowadzą dialog i o których współdecydują. Nauczyciele, edukatorzy, trenerzy i członkowie kadry kierowniczej na wszystkich poziomach kształcenia i szkolenia powinni być dobrze przygotowani do odgrywania kluczowej roli w tworzeniu włączających i partycypacyjnych środowisk edukacyjnych, które odzwierciedlają wartości demokratyczne w praktyce. W tym względzie edukacja cyfrowa i edukacja obywatelska mają szczególne znaczenie, gdyż pomagają osobom uczącym się myśleć krytycznie oraz w sposób bezpieczny i odpowiedzialny brać udział w aktywnościach online. Aby zapewnić dobrostan i bezpieczeństwo dzieci, konieczne jest kształtowanie etycznego podejścia do korzystania z ekranów.

Należy skupić się na promowaniu aktywności obywatelskiej, wyposażaniu jednostek w kompetencje i pewność siebie umożliwiające im angażowanie się w swoje społeczności i w proces demokratyczny na wszystkich szczeblach.

Uczenie się na rzecz transformacji ekologicznej i zrównoważonego rozwoju ([12]) oraz edukacja obywatelska są ze sobą ściśle powiązane i mają również znaczenie dla konkurencyjności Europy. Przygotowanie osób uczących się na wszystkich poziomach i we wszystkich rodzajach kształcenia i szkolenia do reagowania na wyzwania społeczne i środowiskowe to jeden z kluczowych aspektów aktywnego i odpowiedzialnego obywatelstwa. Chodzi o wyposażenie poszczególnych osób w wiedzę, umiejętności i postawy niezbędne do konstruktywnego angażowania się w transformację ekologiczną i cyfrową, a także do wnoszenia wkładu w tworzenie sprawiedliwego oraz zrównoważonego pod względem społecznym i środowiskowym społeczeństwa.

Priorytet strategiczny 3: Zapewnienie wszystkim rzeczywistych możliwości uczenia się przez całe życie i mobilności

Wyzwania społeczne, technologiczne, środowiskowe i gospodarcze w coraz większym stopniu wpływają na sposób życia i pracy. W szczególności rozwój technologiczny sprawia, że niezbędne są podnoszenie i zmiany kwalifikacji. Uczenie się przez całe życie ma zasadnicze znaczenie w kontekście kryzysu klimatycznego i rozwoju technologii, ponieważ pomaga ludziom budować odporność i przygotować się na zmiany zachodzące w środowisku i społeczeństwie. Wspiera rozwój umiejętności ekologicznych i cyfrowych oraz zapewnia ludziom możliwość dostosowania się do nowych i nowo pojawiających się potrzeb rynku pracy, ułatwiając tym samym bardziej zrównoważone sposoby życia i pracy. W stale zmieniających się społeczeństwach uczenie się przez całe życie jest niezbędne do rozwoju osobistego, obywatelskiego i zawodowego. Konieczne są jeszcze dalsze postępy, aby zapewnić wszystkim elastyczne i wysokiej jakości możliwości uczenia się przez całe życie.

Średni wskaźnik uczestnictwa dorosłych w uczeniu się w UE pozostaje niski. Systemy kształcenia i szkolenia powinny stać się elastyczniejsze, odporniejsze, lepiej dostosowane do przyszłych wyzwań i atrakcyjniejsze, i powinny docierać do bardziej zróżnicowanej grupy osób uczących się, w tym do osób o niskich poziomach umiejętności. Systemy te muszą zapewniać uznawanie kwalifikacji i walidację wcześniejszego uczenia się oraz oferować możliwości szkolenia służące podnoszeniu i zmianie kwalifikacji, także na wyższym poziomach kwalifikacji i w ciągu całego życia zawodowego, np. za pomocą mikropoświadczeń. Ponadto innowacje w zakresie ścieżek uczenia się, nowe podejścia edukacyjne i poradnictwo zawodowe przez całe życie mogą przyczynić się do lepszego zaspokojenia potrzeb szerszego kręgu osób uczących się, w miarę jak coraz większa liczba dorosłych będzie potrzebowała zmiany lub podniesienia kwalifikacji. Szczególną uwagę należy zwrócić na wspieranie osób uczących się pochodzących ze środowisk zmarginalizowanych oraz osób z niepełnosprawnościami i osób o specjalnych potrzebach edukacyjnych.

([10]) Wspierany zgodnie z zaleceniem Rady z dnia 22 maja 2018 r. w sprawie promowania wspólnych wartości, edukacji włączającej i europejskiego wymiaru nauczania (Dz.U. C 195 z 7.6.2018, s. 1).
([11]) Ujętych w art. 2 Traktatu o Unii Europejskiej oraz w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej.
([12]) Jak określono w zaleceniu Rady z dnia 16 czerwca 2022 r. w sprawie uczenia się na rzecz transformacji ekologicznej i zrównoważonego rozwoju (Dz.U. C 243 z 27.6.2022, s. 1).

Mobilność osób uczących się, nauczycieli, edukatorów, trenerów nauczycieli oraz członków kadry powinna być nadal rozszerzana, w szczególności za pośrednictwem obecnego programu Erasmus+, jako jeden z kluczowych elementów unijnej współpracy i narzędzie służące podnoszeniu jakości i zwiększaniu włączenia w kształceniu i szkoleniu oraz promowaniu wielojęzyczności, kompetencji międzykulturowych, tożsamości europejskiej i aktywności obywatelskiej w UE i poza nią. W związku z tym należy podjąć dalsze wysiłki na rzecz usunięcia istniejących barier w mobilności w zakresie uczenia się i nauczania, w tym dotyczących okresów nauki za granicą, zapewniania jakości oraz automatycznego wzajemnego uznawania kwalifikacji i efektów uczenia się osiągniętych w okresach nauki za granicą ([13]). Ważne jest dążenie do zrównoważonej mobilności w celu zapewnienia wyważonego przepływu i alokacji umiejętności oraz monitorowanie tych procesów.

Priorytet strategiczny 4: Podnoszenie atrakcyjności, kompetencji i motywacji w zawodach związanych z kształceniem i szkoleniem

Nauczyciele, edukatorzy, trenerzy, kadra kierownicza kształcenia i szkolenia i inni członkowie kadry edukacyjnej i pedagogicznej, na wszystkich poziomach i we wszystkich rodzajach kształcenia i szkolenia, stanowią trzon tego sektora.

Państwa UE borykają się z coraz większymi wyzwaniami związanymi z niedoborem nauczycieli, zwłaszcza jeśli chodzi o niektóre przedmioty i niektóre obszary geograficzne. Istotną rolę w jakości kształcenia i szkolenia odgrywa motywacja nauczycieli, edukatorów, trenerów i innych członków kadry edukacyjnej i pedagogicznej. Dlatego należy zwiększyć atrakcyjność zawodu nauczyciela i społeczne uznanie dla niego oraz opracować lepsze i elastyczniejsze strategie rekrutacji. Jakość kształcenia nauczycieli, edukatorów i trenerów oraz ich rozwój zawodowy, możliwości w zakresie mobilności, warunki pracy i dobrostan to kluczowe czynniki zwiększające atrakcyjność zawodu. Aby wspierać innowacje, włączający charakter, jakość i osiągnięcia w kształceniu i szkoleniu, edukatorzy muszą być kompetentni i zmotywowani, a do tego potrzebne są wysokiej jakości kształcenie prowadzące do zdobycia zawodu nauczyciela i ciągłe doskonalenie zawodowe. Powinni oni cieszyć się uznaniem i mieć możliwości rozwoju kariery zawodowej.

Priorytet strategiczny 5: Wspieranie doskonałego i atrakcyjnego europejskiego kształcenia i szkolenia zawodowego (VET)

Kształcenie i szkolenie zawodowe (w tym ustawiczne) odgrywa kluczową rolę w przygotowaniu europejskich pracowników na przyszłość. W całej UE państwa borykają się z rosnącym niedoborem siły roboczej w kluczowych sektorach. Aby zapewnić konkurencyjność Europy i stymulować innowacje, zasadnicze znaczenie ma zwiększenie atrakcyjności, doskonałości i włączającego charakteru kształcenia i szkolenia zawodowego. Należy podejmować starania, by kształcenie i szkolenie zawodowe cieszyło się społecznym uznaniem, oraz podnosić świadomość wśród osób uczących się, rodziców i pracodawców na temat jego jakości i oferowanych przez nie możliwości zawodowych. Proces kopenhaski wzmacnia wspólne europejskie wysiłki na rzecz rozwijania wysokiej jakości innowacyjnych systemów kształcenia i szkolenia zawodowego i przyczynia się do zwiększenia krajowej i europejskiej konkurencyjności i odporności.

Trwająca transformacja ekologiczna i cyfrowa, w szczególności w świetle pojawienia się sztucznej inteligencji i innych innowacyjnych technologii, wymaga nowych umiejętności i zdolności dostosowawczych, a kształcenie i szkolenie zawodowe odgrywa ważną rolę w zapewnianiu odpowiednich i skutecznych reakcji. Wsparcie na rzecz podnoszenia kwalifikacji nauczycieli i trenerów w sektorze kształcenia i szkolenia zawodowego oraz modernizacji infrastruktury kształcenia i szkolenia zawodowego ma zasadnicze znaczenie dla skutecznego włączenia umiejętności ekologicznych i cyfrowych do praktyki nauczania. Dzięki dostosowaniu szkoleń do potrzeb rynku pracy kształcenie i szkolenie zawodowe gwarantuje, że osoby uczące się są nie tylko przygotowane do bieżącej pracy, ale również są w stanie dostosowywać się do przyszłych zmian. Zapewnienie dopasowania kształcenia i szkolenia zawodowego do potrzeb rynku pracy jest nadal kwestią kluczową. Równie ważne jest rozwijanie odpowiedniego poziomu innych umiejętności i kompetencji przekrojowych umożliwiających dostosowanie się w ciągu całego życia do zmieniających się potrzeb rynku pracy oraz rozwój osobisty, poprzez aktywność obywatelską, przedsiębiorczość, edukację cyfrową i edukację na rzecz zrównoważonego rozwoju.

Istnieje pilna potrzeba wzmocnienia kształcenia i szkolenia zawodowego w dziedzinach STEM, aby zapewnić innowacje i postęp technologiczny w Europie. Zachęcanie młodych ludzi – zwłaszcza dziewcząt i grup niedostatecznie reprezentowanych – do uczestnictwa w programach kształcenia i szkolenia zawodowego związanych z naukami przyrodniczymi, technologią, inżynierią i matematyką będzie miało zasadnicze znaczenie dla sprostania przyszłym wyzwaniom społeczno- gospodarczym. Kształcenie i szkolenie zawodowe odgrywa również ważną rolę w badaniach stosowanych, innowacjach i przedsiębiorczości, na przykład poprzez centra doskonałości zawodowej.

([13]) Zgodnie z zaleceniem Rady z dnia 26 listopada 2018 r. w sprawie propagowania automatycznego wzajemnego uznawania kwalifikacji uzyskanych w ramach kształcenia i szkolenia na poziomie wyższym i średnim II stopnia oraz efektów uczenia się osiągniętych w okresach nauki za granicą (Dz.U. C 444 z 10.12.2018, s. 1).

Jednym z istotnych wyzwań jest nadal kwestia zwiększania różnorodności w ramach programów kształcenia i szkolenia zawodowego. Szczególną uwagę należy zwracać na wspieranie osób uczących się pochodzących ze środowisk zmarginalizowanych i osób o specjalnych potrzebach edukacyjnych. Uczynienie – dzięki poradnictwu zawodowemu na wczesnym etapie – kształcenia i szkolenia zawodowego atrakcyjną, elastyczną i włączającą ścieżką dla wszystkich osób uczących się ma zasadnicze znaczenie nie tylko dla równości, ale również dla rozwiązania problemu pełnego spektrum niedoborów wykwalifikowanej siły roboczej w całej Europie. Ponadto kształcenie i szkolenie zawodowe powinno być uznawane i promowane jako oferujące możliwości rozwoju osobistego, akademickiego i zawodowego, które są równie wartościowe jak te oferowane przez ścieżki kształcenia ogólnego.

Aby jeszcze bardziej zwiększyć atrakcyjność kształcenia i szkolenia zawodowego, ważne jest poszerzenie możliwości w zakresie mobilności edukacyjnej. Zachęcanie do wymian transgranicznych i poprawa uznawania kwalifikacji i okresów szkolenia za granicą może sprawić, że kształcenie i szkolenie zawodowe stanie się bardziej dynamiczną i atrakcyjną ścieżką dla wszystkich osób uczących się. Takie wysiłki sprzyjają również konkurencyjności, poczuciu tożsamości europejskiej i współpracy.

Uczenie się w miejscu pracy pozostaje jednym z podstawowych elementów skutecznych systemów kształcenia i szkolenia zawodowego. Wzmocnienie partnerstw między instytucjami szkoleniowymi a pracodawcami oraz poszerzenie możliwości przygotowania zawodowego i uczenia się w miejscu pracy może zwiększyć atrakcyjność i adekwatność programów kształcenia i szkolenia zawodowego.

Promując przenikalność między kształceniem i szkoleniem zawodowym a ścieżkami w ramach kształcenia ogólnego lub szkolnictwa wyższego, kształcenie i szkolenie zawodowe powinno zapewniać opcje dalszego uczenia się – oferować osobom uczącym się możliwości kontynuowania nauki. Powinna istnieć możliwość płynnego przejścia od ścieżek kształcenia i szkolenia zawodowego do dalszej edukacji, w tym do szkolnictwa wyższego, dzięki czemu osoby uczące się mogłyby nadal rozwijać swoje umiejętności przez całe życie i dostosowywać się do zmieniających się ścieżek kariery.

Priorytet strategiczny 6: Promowanie konkurencyjnego europejskiego szkolnictwa wyższego

Szkolnictwo wyższe, badania naukowe i innowacje nadal odgrywają zasadniczą rolę w zapewnianiu przyszłej konkurencyjności Unii Europejskiej, jej zdolności innowacyjnych, atrakcyjności i odporności jej społeczeństwa.

Poczyniono już znaczne postępy w zacieśnianiu współpracy między europejskimi instytucjami szkolnictwa wyższego ([14]), w szczególności poprzez wdrażanie kluczowych zobowiązań w ramach procesu bolońskiego i realizację inicjatyw, takich jak sojusze Uniwersytetów Europejskich oraz zatwierdzona w maju 2025 r. rezolucja Rady w sprawie znaku jakości „Wspólny Dyplom Europejski" i kolejnych kroków w kierunku ewentualnego wspólnego dyplomu europejskiego: zwiększanie konkurencyjności Europy i atrakcyjności europejskiego szkolnictwa wyższego ([15]). Wysiłki te stworzyły podstawy głębszej integracji i mobilności, a dalszy rozwój będzie kontynuowany w nadchodzących latach. Nieprzerwana współpraca transgraniczna nie tylko poprawia jakość edukacji i badań naukowych, ale także wzmacnia demokrację i pielęgnuje wspólną europejską tożsamość i wspólne europejskie wartości.

Należy kontynuować prace nad usuwaniem barier we współpracy transnarodowej poprzez dalsze wdrażanie inicjatyw takich jak sojusze Uniwersytetów Europejskich oraz kontynuowanie trzyetapowego procesu uzgodnionego w maju 2025 r. „mającego na celu wprowadzenie znaku jakości »Wspólny Dyplom Europejski« i utorowanie drogi ku wspólnemu dyplomowi europejskiemu" ([16]). Konieczne są dalsze wysiłki na rzecz wzmocnienia automatycznego wzajemnego uznawania kwalifikacji do celów dalszych studiów ([17]), co również przyczyni się do poprawy mobilności studentów i osób uczących się.

Proces boloński jest nadal ważnym fundamentem europejskiego szkolnictwa wyższego. Zapewnienie synergii między strategicznymi ramami a procesem bolońskim ma kluczowe znaczenie dla uniknięcia powielania i nieefektywności oraz dla wspierania spójniejszego europejskiego obszaru edukacji. Nadal ważne jest również wzmacnianie powiązań z europejską przestrzenią badawczą.

([14]) Do celów niniejszej rezolucji termin „instytucje szkolnictwa wyższego" jest stosowany w odniesieniu do całego sektora, reprezentującego cały obszar szkolnictwa wyższego, a zatem obejmuje wszystkie rodzaje instytucji szkolnictwa wyższego, w tym – zgodnie z prawem krajowym lub praktyką krajową – uczelnie badawcze, kolegia uniwersyteckie, szkoły wyższe nauk stosowanych, wyższe instytucje kształcenia i szkolenia zawodowego oraz wyższe szkoły artystyczne.

([15]) Dz.U. C, C/2025/2939, 22.5.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/2939/oj.

([16]) Dyskusje na temat wspólnego dyplomu europejskiego wciąż trwają, a Rada Unii Europejskiej nie podjęła jeszcze decyzji w sprawie jego ewentualnego wprowadzenia, dlatego wszelkie odniesienia do wspólnego dyplomu europejskiego w niniejszej rezolucji Rady należy rozumieć w ten sposób.

([17]) Zgodnie z zaleceniem Rady z dnia 26 listopada 2018 r. w sprawie propagowania automatycznego wzajemnego uznawania kwalifikacji uzyskanych w ramach kształcenia i szkolenia na poziomie wyższym i średnim II stopnia oraz efektów uczenia się osiągniętych w okresach nauki za granicą (Dz.U. C 444 z 10.12.2018, s. 1).

Aby skutecznie zaradzić pogłębiającym się niedoborom umiejętności i lukom w umiejętnościach wśród absolwentów szkół wyższych na rynku pracy, należy zwiększyć dostępność szkolnictwa wyższego poprzez tworzenie możliwości dla osób uczących się w każdym wieku i ze wszystkich środowisk oraz poprzez projektowanie elastycznych ścieżek uczenia się, które promują uczenie się przez całe życie i uznawanie wcześniejszego uczenia się oraz wspierają dobrostan studentów i kadry. Aby w pełni wykorzystać swój potencjał, studenci muszą mieć dostęp do wysokiej jakości włączającego szkolnictwa wyższego oraz możliwość korzystania z odpowiedniego poradnictwa i wsparcia.

Równie istotne będzie zapewnienie ochrony podstawowych wartości akademickich (w tym wolności akademickiej) i uznanie roli instytucji szkolnictwa wyższego we wspieraniu przyszłego rozwoju społeczeństw demokratycznych.

Niezbędnym elementem sprawnie działających europejskich instytucji szkolnictwa wyższego i pogłębionej współpracy transnarodowej jest kadra akademicka. Aby jej członkowie mogli sprostać stojącym przed nimi wyzwaniom, należy wspierać inicjatywy, które uznają i doceniają wartość ich różnorodnych ról oraz wagę atrakcyjnych i trwałych karier w szkolnictwie wyższym.

Badania naukowe i innowacje mają kluczowe znaczenie dla roli, jaką szkolnictwo wyższe odgrywa w stawianiu czoła złożonym wyzwaniom społeczno-gospodarczym. Aby lepiej dostosować oferty edukacyjne do zmieniających się potrzeb rynku pracy, niezbędna jest ściślejsza współpraca między instytucjami szkolnictwa wyższego a sektorami gospodarki.

Szkolnictwo wyższe w dziedzinach STEM ma kluczowe znaczenie dla zaspokojenia zapotrzebowania na wykwalifikowanych specjalistów w kluczowych sektorach, m.in. poprzez stosowanie mikropoświadczeń. Zainteresowanie większej liczby dziewcząt i kobiet, już od najmłodszych lat, studiami na kierunkach STEM ma zasadnicze znaczenie dla zwiększenia liczby osób zajmujących się naukami przyrodniczymi, technologią, inżynierią i matematyką. Ponadto rozwijanie umiejętności ekologicznych i cyfrowych jest kluczowe dla wspierania dwojakiej – czyli ekologicznej i cyfrowej – transformacji i strategicznej autonomii Europy. Należy również położyć większy nacisk na rozwój szkolnictwa wyższego w kontekście sztucznej inteligencji oraz pod kątem etycznego i odpowiedzialnego korzystania z niej. Sztuczna inteligencja będzie mieć głęboki wpływ na sektor: od nauczania, uczenia się i oceny studentów po badania naukowe, innowacje i wewnętrzne procesy instytucji szkolnictwa wyższego.

PODKREŚLA, że:

— Wzmocnienie zarządzania europejskim obszarem edukacji można osiągnąć w ramach obecnych struktur ([18]). Zasady i metody pracy na szczeblu europejskim dowiodły swojej skuteczności i elastyczności.

— Grupa wysokiego szczebla ds. kształcenia i szkolenia, wspierana przez jej komitet koordynacyjny, odgrywa ważną rolę w określaniu, omawianiu i ukierunkowywaniu strategicznych i przekrojowych kwestii w ramach europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia w sposób perspektywiczny, w tym kluczowych tematów strategicznych związanych z cyfrowym kształceniem i szkoleniem oraz umiejętnościami i kompetencjami cyfrowymi ([19]). Skuteczne wypełnianie tej roli jest kwestią zasadniczą.

— Prerogatywy Rady i rotacyjnej prezydencji pozostają kluczowe dla kierowania zarządzaniem, w tym dla organizacji posiedzeń grupy wysokiego szczebla i posiedzeń dyrektorów generalnych.

— Grupy robocze strategicznych ram, działające w oparciu o otwartą metodę koordynacji, mają zasadnicze znaczenie dla przygotowania polityki UE i łączenia ekspertów z państw członkowskich. Mandaty tych grup powinny odzwierciedlać zaktualizowane priorytety strategiczne określone w niniejszej rezolucji. W celu wzmocnienia podejścia międzysektorowego i zapewnienia spójniejszej współpracy można dalej rozwijać współpracę w formie organizowanych równolegle spotkań grup roboczych.

— Ważne jest, aby zwiększyć wykorzystanie działań w zakresie wzajemnego uczenia się, w tym wzajemnego doradztwa.

— Kluczowe znaczenie ma rozpowszechnianie informacji i wyników na wszystkich szczeblach (grupa wysokiego szczebla, posiedzenia dyrektorów generalnych i grupy robocze strategicznych ram), dlatego należy wzmóc wysiłki w tym kierunku.

([18]) Wskazanych w rezolucji Rady w sprawie struktury zarządzania strategicznych ram europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia na rzecz europejskiego obszaru edukacji i w szerszej perspektywie (2021–2030) (Dz.U. C 497 z 10.12.2021, s. 1).

([19]) Jak wskazano w zaleceniu Rady z dnia 23 listopada 2023 r. w sprawie poprawy zapewniania umiejętności i kompetencji cyfrowych w ramach kształcenia i szkolenia (Dz.U. C, C/2024/1030, 23.1.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/1030/oj) i w zaleceniu Rady z dnia 23 listopada 2023 r. w sprawie kluczowych czynników sprzyjających skutecznemu kształceniu i szkoleniu cyfrowemu (Dz.U. C, C/2024/1115, 24.1.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/1115/oj).

ZWRACA SIĘ DO PAŃSTW CZŁONKOWSKICH, by:

1. Pracowały razem – przy wsparciu ze strony Komisji i posługując się otwartą metodą koordynacji – nad zacieśnianiem europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia w okresie do roku 2030, przyjmując za podstawę zmienione priorytety strategiczne, zasady i metody pracy oraz konkretne kwestie i działania uzgodnione dla każdego priorytetu strategicznego w cyklu 2026–2030 (zapisane w załączniku III).

2. Rozważyły – w świetle krajowych priorytetów i z należytym poszanowaniem krajowych kompetencji w obszarze kształcenia i szkolenia – środki na szczeblu krajowym i regionalnym, by czynić postępy w realizacji priorytetów strategicznych nakreślonych w strategicznych ramach oraz wnieść wspólnie wkład w pełne utworzenie europejskiego obszaru edukacji i w cele unijne wskazane w załączniku II.

3. Przyjmując odpowiedzialność za przedmiotowy proces, wspierały strukturę zarządzania i wybrane metody pracy.

4. Skutecznie wykorzystywały unijne polityki i obecne instrumenty finansowania, aby wspierać wdrażanie krajowych i regionalnych środków i działań służących postępom w realizacji priorytetów strategicznych i osiągnięciu powiązanych celów unijnych i krajowych.

ZWRACA SIĘ DO KOMISJI, BY PRZY PEŁNYM POSZANOWANIU ZASADY POMOCNICZOŚCI:

1. Wspierała państwa członkowskie i pracowała z nimi w ramach współpracy prowadzonej w oparciu o niniejsze ramy na zasadzie współtworzenia, na podstawie opisanych powyżej priorytetów strategicznych, zasad i metod pracy oraz określonych w załączniku II celów unijnych i wskaźnika, a także konkretnych kwestii i działań uzgodnionych dla każdego priorytetu strategicznego w cyklu 2026–2030 zapisanych w załączniku III.

2. Współpracowała z państwami członkowskimi i zapewniała konkretne wsparcie z myślą o ułatwianiu wzajemnego uczenia się, analiz, wzajemnego doradztwa i wymiany dobrych praktyk w odniesieniu do wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem, szkół, kształcenia i szkolenia zawodowego, szkolnictwa wyższego, uczenia się dorosłych i kwestii przekrojowych. Aby zapewnić uwzględnienie wszystkich sektorów kształcenia i szkolenia, należy aktywnie zbadać możliwości organizowania wzajemnych i wspólnych posiedzeń grup roboczych ram strategicznych.

3. Analizowała, w szczególności na podstawie sporządzanych w oparciu o informacje przekazane przez państwa członkowskie sprawozdań z postępów, stopień, w jakim priorytety strategiczne przewidziane w niniejszych ramach zostały uwzględnione w kontekście tworzenia europejskiego obszaru edukacji, a także – z wykorzystaniem Monitora Kształcenia i Szkolenia – w odniesieniu do europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia na szczeblu krajowym. Utrzymanie sprawozdawczości w ramach istniejących struktur, z należytym uwzględnieniem obciążeń administracyjnych, jest dla państw członkowskich sprawą kluczową.

4. Współpracowała z państwami członkowskimi za pośrednictwem stałej grupy ds. wskaźników i benchmarków w celu poprawy analizy i gromadzenia danych oraz regularnie składała Radzie sprawozdania z tych prac.

5. Kontynuowała prace nad metodologią w oparciu o wskaźnik w dziedzinie wiedzy obywatelskiej, aby umożliwić opracowanie celu związanego z aktywnością obywatelską.

6. Opublikowała w 2030 r. sprawozdanie końcowe w sprawie strategicznych ram europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia na rzecz europejskiego obszaru edukacji i w szerszej perspektywie (2021–2030) oraz przedstawiła wniosek dotyczący ram współpracy na kolejną dekadę.

ZAŁĄCZNIK I

TŁO POLITYCZNE

Rada Unii Europejskiej

1. Rezolucja Rady w sprawie strategicznych ram europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia na rzecz europejskiego obszaru edukacji i w szerszej perspektywie (2021–2030) (Dz.U. C 66 z 26.2.2021, s. 1).

2. Konkluzje Rady pt. „Sprawiedliwość i włączenie w kształceniu i szkoleniu jako czynniki sprzyjające osiąganiu sukcesu edukacyjnego przez wszystkich" (Dz.U. C 221 z 10.6.2021, s. 3).

3. Konkluzje Rady w sprawie inicjatywy „Uniwersytety Europejskie" – łączenie szkolnictwa wyższego, badań, innowacji i społeczeństwa: ku nowemu wymiarowi europejskiego szkolnictwa wyższego (Dz.U. C 221 z 10.6.2021, s. 14).

4. Rezolucja Rady w sprawie struktury zarządzania strategicznych ram europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia na rzecz europejskiego obszaru edukacji i w szerszej perspektywie (2021–2030) (Dz.U. C 497 z 10.12.2021, s. 1).

5. Rezolucja Rady w sprawie odnowionej europejskiej agendy w zakresie uczenia się dorosłych na lata 2021–2030 (Dz. U. C 504 z 14.12.2021, s. 9).

6. Zalecenie Rady z dnia 29 listopada 2021 r. w sprawie podejść uwzględniających kształcenie mieszane na rzecz wysokiej jakości i włączającego szkolnictwa podstawowego i średniego (Dz.U. C 504 z 14.12.2021, s. 21).

7. Zalecenie Rady z dnia 5 kwietnia 2022 r. w sprawie tworzenia powiązań na rzecz skutecznej europejskiej współpracy w dziedzinie szkolnictwa wyższego (Dz.U. C 160 z 13.4.2022, s. 1).

8. Konkluzje Rady w sprawie zwiększenia mobilności nauczycieli i trenerów, zwłaszcza mobilności europejskiej, w toku ich kształcenia i doskonalenia zawodowego (Dz.U. C 167 z 21.4.2022, s. 2).

9. Konkluzje Rady w sprawie europejskiej strategii na rzecz wzmacniania pozycji instytucji szkolnictwa wyższego z myślą o przyszłości Europy (Dz.U. C 167 z 21.4.2022, s. 9).

10. Zalecenie Rady z dnia 16 czerwca 2022 r. w sprawie uczenia się na rzecz transformacji ekologicznej i zrównoważonego rozwoju (Dz.U. C 243 z 27.6.2022, s. 1).

11. Zalecenie Rady z dnia 28 listopada 2022 r. w sprawie dróg do sukcesu szkolnego, zastępujące zalecenie Rady z dnia 28 czerwca 2011 r. w sprawie polityk na rzecz ograniczania zjawiska przedwczesnego kończenia nauki (Dz.U. C 469 z 9.12.2022, s. 1).

12. Konkluzje Rady w sprawie wspierania dobrostanu w edukacji cyfrowej (Dz.U. C 469 z 9.12.2022, s. 19).

13. Rezolucja Rady w sprawie europejskiego obszaru edukacji: perspektywa na rok 2025 i dalsze lata (Dz.U. C 185 z 26.5.2023, s. 35).

14. Konkluzje Rady w sprawie dalszych kroków na rzecz urzeczywistnienia automatycznego wzajemnego uznawania w kształceniu i szkoleniu (Dz.U. C 185 z 26.5.2023, s. 44).

15. Konkluzje Rady w sprawie wkładu kształcenia i szkolenia we wzmacnianie wspólnych wartości europejskich i obywatelstwa demokratycznego (Dz.U. C, C/2023/1419, 1.12.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2023/1419/oj).

16. Zalecenie Rady z dnia 23 listopada 2023 r. w sprawie poprawy zapewniania umiejętności i kompetencji cyfrowych w ramach kształcenia i szkolenia (Dz.U. C, C/2024/1030, 23.1.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/1030/oj).

17. Zalecenie Rady z dnia 23 listopada 2023 r. w sprawie kluczowych czynników sprzyjających skutecznemu kształceniu i szkoleniu cyfrowemu (Dz.U. C, C/2024/1115, 24.1.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/1115/oj).

18. Zalecenie Rady z dnia 13 maja 2024 r. „Europa w ruchu" – oferowanie wszystkim możliwości w zakresie mobilności edukacyjnej (Dz.U. C, C/2024/3364, 14.6.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/3364/oj).

19. Konkluzje Rady w sprawie promowania polityki i praktyki w dziedzinie kształcenia i szkolenia wykorzystujących dowody, z myślą o urzeczywistnieniu europejskiego obszaru edukacji (Dz.U. C, C/2024/3642, 14.6.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/3642/oj).

20. Zalecenie Rady z dnia 25 listopada 2024 r. w sprawie atrakcyjnych i stabilnych karier w szkolnictwie wyższym (Dz. U. C, C/2024/7282, 5.12.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/7282/oj).

21. Konkluzje Rady w sprawie partnerstw strategicznych w dziedzinie kształcenia i szkolenia (Dz.U. C, C/2024/7400, 9.12.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/7400/oj).

22. Konkluzje Rady w sprawie włączających, zorientowanych na ucznia praktyk we wczesnej edukacji i opiece nad dzieckiem oraz edukacji szkolnej (Dz.U. C, C/2025/2796, 21.5.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/2796/oj).

23. Rezolucja Rady w sprawie znaku jakości „Wspólny Dyplom Europejski" i kolejnych kroków w kierunku ewentualnego wspólnego dyplomu europejskiego: zwiększanie konkurencyjności Europy i atrakcyjności europejskiego szkolnictwa wyższego (Dz.U. C, C/2025/2939, 22.5.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/2939/oj).

24. Zalecenie Rady z dnia 12 maja 2025 r. w sprawie europejskiego systemu zapewniania jakości i uznawalności w szkolnictwie wyższym (Dz.U. C, C/2025/3006, 28.5.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/3006/oj).

Komisja Europejska

1. Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów w sprawie Europejskiej strategii na rzecz szkół wyższych (COM(2022) 16 final).

2. Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów pt. „Postępy w realizacji europejskiego obszaru edukacji" (COM(2022) 700 final).

3. Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów w sprawie projektu dyplomu europejskiego (COM(2024) 144 final).

4. Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów w sprawie planu działania na rzecz umiejętności podstawowych (COM(2025) 88 final).

5. Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów pt. „Strategiczny plan w dziedzinie kształcenia STEM: umiejętności na rzecz konkurencyjności i innowacji" (COM(2025) 89 final).

6. Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów pt. „Unia umiejętności" (COM(2025) 90 final).

7. Sprawozdanie Komisji dla Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów dotyczące śródokresowej oceny strategicznych ram europejskiego obszaru edukacji 2021–2030 (COM(2025) 340 final).

Inne dokumenty

1. Komunikat z Tirany (Konferencja ministerialna europejskiego obszaru szkolnictwa wyższego w Tiranie, 29–30 maja 2024 r.).
2. Deklaracja z Herning w sprawie atrakcyjnego i włączającego kształcenia i szkolenia zawodowego na rzecz większej konkurencyjności i jakości miejsc pracy 2026–2030 (12 września 2025 r.).

ZAŁĄCZNIK II

CELE UNIJNE – Poziomy referencyjne wyznaczające średnie europejskie wyniki w kształceniu i szkoleniu

Aby można było monitorować postępy, identyfikować wyzwania oraz przyczynić się do kształtowania polityki opartej na rzetelnych informacjach w drodze systematycznego gromadzenia i analizowania danych porównywalnych w skali międzynarodowej, nakreślonym w niniejszej rezolucji priorytetom strategicznym w latach 2026–2030 powinno towarzyszyć kilka poziomów referencyjnych wyznaczających średnie europejskie wyniki w kształceniu i szkoleniu („cele unijne"). Powinny się one opierać wyłącznie na porównywalnych i wiarygodnych danych oraz uwzględniać specyfikę systemów kształcenia i szkolenia i odmienną sytuację w poszczególnych państwach członkowskich. Powinny być realizowane wspólnie przez państwa członkowskie i nie należy ich uznawać za konkretne cele do osiągnięcia przez poszczególne państwa do 2030 r. Zachęca się państwa członkowskie, by rozważyły wyznaczenie odpowiednich celów krajowych.

W związku z powyższym państwa członkowskie uzgodniły następujące cele unijne, które należy osiągnąć do 2030 r., w następujących dziewięciu dziedzinach:

1. **Osiągnięcia 15-latków w rozumieniu tekstów, matematyce i naukach przyrodniczych**

a) Odsetek 15-latków z niskimi osiągnięciami w rozumieniu tekstów, matematyce i naukach przyrodniczych powinien wynosić poniżej 15 % ([1]).

b) Odsetek najlepszych wyników w rozumieniu tekstów, matematyce i naukach przyrodniczych powinien wynosić co najmniej 12 % ([2]).

c) Odsetek osób uczących się pochodzących ze środowisk defaworyzowanych pod względem społeczno-ekonomicznym osiągających dobre wyniki w co najmniej jednej dziedzinie (rozumienie tekstów, matematyka lub nauki przyrodnicze) powinien wynosić co najmniej 25 % ([3]).

2. **Ósmoklasiści o niskich umiejętnościach cyfrowych**

Odsetek ósmoklasistów osiągających słabe wyniki w obsłudze komputera i korzystaniu z informacji powinien wynosić poniżej 15 % ([4]).

3. **Uczestnictwo we wczesnej edukacji i opiece nad dzieckiem**

Co najmniej 96 % dzieci w przedziale wiekowym od trzech lat do wieku obowiązku szkolnego powinno uczestniczyć we wczesnej edukacji i opiece nad dzieckiem ([5]).

4. **Osoby wcześnie kończące naukę**

Odsetek osób wcześnie kończących naukę powinien wynosić poniżej 8 % ([6]).

([1]) Źródłem danych jest program międzynarodowej oceny umiejętności uczniów (PISA); dane te są zbierane przez OECD, która również nimi zarządza. Cel jest mierzony odsetkiem 15-latków (uczęszczających do instytucji edukacyjnej do klasy siódmej lub wyższej w ramach kształcenia obowiązkowego), którzy nie osiągają biegłości na poziomie 2 (w skali 1–6) w danej dziedzinie (rozumienie tekstów, matematyka lub nauki przyrodnicze).

([2]) Źródłem danych jest PISA. Cel jest mierzony odsetkiem 15-latków (uczęszczających do instytucji edukacyjnej do klasy siódmej lub wyższej w ramach kształcenia obowiązkowego), którzy osiągają biegłość na poziomie 5 lub wyższym (w skali 1–6) w danej dziedzinie (rozumienie tekstów, matematyka lub nauki przyrodnicze).

([3]) Źródłem danych jest PISA. Cel jest mierzony odsetkiem 15-latków (uczęszczających do instytucji edukacyjnej do klasy siódmej lub wyższej w ramach kształcenia obowiązkowego) w dolnym kwartylu wskaźnika statusu ekonomicznego, społecznego i kulturowego (ESCS), którzy osiągają biegłość na poziomie co najmniej 4 (w skali 1–6) w co najmniej jednej dziedzinie (rozumienie tekstów, matematyka lub nauki przyrodnicze).

([4]) Cel ten wyznaczono w oparciu o wyniki badania ankietowego kompetencji komputerowych i informacyjnych (CIL) w ramach międzynarodowego badania kompetencji komputerowych i informacyjnych (ICILS) przeprowadzonego przez Międzynarodowe Towarzystwo Oceniania Osiągnięć Szkolnych (IEA). Cel jest mierzony odsetkiem uczniów w ósmym roku nauki szkolnej (13–14-latków), których biegłość plasuje się poniżej poziomu 2 na skali kompetencji komputerowych i informacyjnych.

([5]) Źródłem danych jest Eurostat (wspólny zbiór danych UNESCO–OECD–Eurostat). Cel jest mierzony odsetkiem dzieci w wieku od 3 lat do wieku rozpoczęcia obowiązkowej edukacji na poziomie podstawowym w danym państwie, które uczestniczą we wczesnej edukacji i opiece nad dzieckiem.

([6]) Źródłem danych jest Eurostat (unijne badanie aktywności ekonomicznej ludności). Cel jest mierzony odsetkiem osób w wieku 18–24 lat z wykształceniem co najwyżej średnim I stopnia i nieuczestniczących już w formalnym lub pozaformalnym kształceniu lub szkoleniu.

5. **Wykształcenie wyższe**

Odsetek osób w wieku 25–34 lata z wykształceniem wyższym powinien wynosić co najmniej 47 % ([7]).

6. **Uczestnictwo osób dorosłych w uczeniu się**

Odsetek osób dorosłych w wieku 25–64 lata, które w ciągu ostatnich 12 miesięcy uczestniczyły w uczeniu się, powinien wynosić co najmniej 60 % ([8]).

7. **Uczestnictwo w STEM**

a) Odsetek uczniów objętych kształceniem i szkoleniem zawodowym na poziomie średnim w dziedzinach STEM powinien wynosić co najmniej 45 %, przy co najmniej 20-procentowym udziale kobiet ([9]).

b) Odsetek studentów szkół wyższych zapisanych na kierunki w dziedzinach STEM powinien wynosić co najmniej 32 %, przy co najmniej 40-procentowym udziale kobiet ([10]).

c) Odsetek doktorantów w dziedzinie ICT powinien wynosić co najmniej 5 %, przy udziale co najmniej 1/3 kobiet ([11]).

8. **Mobilność edukacyjna**

a) W przypadku szkolnictwa wyższego odsetek absolwentów, którzy skorzystali z zagranicznej mobilności edukacyjnej, powinien wynosić co najmniej 23 % ([12]).

b) Odsetek osób uczących się w ramach kształcenia i szkolenia zawodowego korzystających z zagranicznej mobilności edukacyjnej powinien wynosić co najmniej 12 % ([13]).

([7]) Źródłem danych jest Eurostat (unijne badanie aktywności ekonomicznej ludności). Cel jest mierzony odsetkiem osób w wieku 25–34 lat, które ukończyły krótki cykl studiów wyższych, studia licencjackie, magisterskie, doktoranckie lub równorzędne.

([8]) Cel ten został pozytywnie przyjęty przez unijnych szefów państw i rządów w deklaracji z Porto i przez Radę Europejską w jej konkluzjach z 24–25 czerwca 2021 r. Źródłem danych jest Eurostat, przy czym trwa ocena dotycząca przeniesienia odnośnych danych z badania edukacji dorosłych do badania aktywności ekonomicznej ludności UE. Gromadzenie danych w ramach badania aktywności ekonomicznej ludności UE rozpoczęto w 2022 r. Cel jest mierzony odsetkiem osób w wieku 25–64 lat, które uczestniczyły w formalnym lub pozaformalnym kształceniu i szkoleniu w ciągu ostatnich 12 miesięcy (z wyłączeniem nadzorowanego szkolenia w miejscu pracy). Po ostatecznym potwierdzeniu źródła danych Rada może, w stosownym przypadku, podjąć decyzję o zmianie tego celu.

([9]) Źródłem danych jest Eurostat (wspólny zbiór danych UNESCO–OECD–Eurostat). Cel jest mierzony odsetkiem uczniów w dziedzinie nauk przyrodniczych, matematyki, statystyki, technologii informacyjno-komunikacyjnych, inżynierii, produkcji i budownictwa liczonym na podstawie całkowitej liczby uczniów uczestniczących w kształceniu zawodowym II stopnia i w zawodowym kształceniu policealnym. Jeżeli chodzi o uczennice, cel jest mierzony odsetkiem kobiet uczestniczących w kształceniu lub szkoleniu w dziedzinach STEM wobec całkowitej liczby uczniów STEM.

([10]) Źródłem danych jest Eurostat (wspólny zbiór danych UNESCO-OECD-Eurostat). Cel jest mierzony odsetkiem studentów szkół wyższych zapisanych na kierunki w dziedzinie nauk przyrodniczych, matematyki, statystyki, technologii informacyjno-komunikacyjnych, inżynierii, produkcji i budownictwa. Jeżeli chodzi o studentki, cel jest mierzony odsetkiem kobiet zapisanych na kierunki STEM wobec całkowitej liczby studentów na tych kierunkach.

([11]) Źródłem danych jest Eurostat (wspólny zbiór danych UNESCO-OECD-Eurostat). Cel jest mierzony odsetkiem studentów zapisanych do programów w zakresie technologii informacyjno-komunikacyjnych (ICT) wobec całkowitej liczby studentów przyjętych na studia doktoranckie. Jeżeli chodzi o studentki, cel jest mierzony odsetkiem kobiet zapisanych do programów w zakresie technologii informacyjno-komunikacyjnych (ICT) wobec całkowitej liczby studentów zapisanych na kierunkach w dziedzinie ICT.

([12]) Źródłem danych jest Eurostat (wspólny zbiór danych UNESCO–OECD–Eurostat). Cel jest mierzony odsetkiem absolwentów, którzy skorzystali z mobilności w celu uzyskania dyplomów i punktów zaliczeniowych (mobilność w celu uzyskania punktów zaliczeniowych obejmująca okres co najmniej trzech miesięcy lub pozwalająca uzyskać co najmniej 15 punktów w ramach europejskiego systemu transferu i akumulacji punktów (ECTS) (w tym zarówno w celu odbycia stażu, jak i studiów) lub mobilność w celu uzyskania punktów zaliczeniowych obejmująca okres krótszy niż trzy miesiące i pozwalająca uzyskać co najmniej trzy punkty ECTS w całym cyklu studiów). Te działania w zakresie mobilności w celu uzyskania punktów zaliczeniowych mogą przyjąć formę w pełni fizyczną lub mieszaną – łączącą komponent wirtualny i fizyczny. W zaleceniu Rady z dnia 13 maja 2024 r. pt. „Europa w ruchu – oferowanie wszystkim możliwości w zakresie mobilności edukacyjnej" (Dz.U. C, C/2024/3364, 14.6.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/3364/oj) Rada zwróciła się do Komisji, by w 2026 r. przedstawiła wniosek dotyczący zaktualizowanej metodologii gromadzenia danych. Prace nad przyszłą metodologią wciąż trwają, a kieruje nimi Eurostat.

([13]) Cel dla kształcenia i szkolenia zawodowego opiera się na wskaźniku zdefiniowanym w zaleceniu Rady z dnia 24 listopada 2020 r. w sprawie kształcenia i szkolenia zawodowego na rzecz zrównoważonej konkurencyjności, sprawiedliwości społecznej i odporności (Dz.U. C 417 z 2.12.2020, s. 1). Cel jest mierzony odsetkiem osób uczących się, które skorzystały z mobilności w danym roku kalendarzowym, w stosunku do wszystkich absolwentów kształcenia i szkolenia zawodowego w tym samym roku. Obejmuje on osoby korzystające z elastycznych możliwości w zakresie mobilności, takich jak możliwości istniejące w ramach programu Erasmus + (np. mobilność krótkoterminowa, mobilność grupowa, mobilność mieszana, mobilność związana z udziałem w konkursach umiejętności) lub innych programów mobilności. Wskaźnik będzie oparty na danych Eurostatu (wspólny zbiór danych UNESCO–OECD–Eurostat) – w odniesieniu do absolwentów kształcenia i szkolenia zawodowego oraz na danych z programu Erasmus+ – w odniesieniu do mobilności. W miarę dostępności danych i tylko wtedy, gdy dostarczone dane są porównywalne z danymi z programu Erasmus+, dane z programów mobilności ustanowionych przez organy krajowe, w tym dane dotyczące czasu trwania mobilności, można również wykorzystać do uzupełnienia danych z programu Erasmus+. W przypadku uwzględnienia danych pochodzących od organów krajowych, należy to wskazać w przejrzysty sposób.

9. **Atrakcyjność międzynarodowa**

Liczba osób uczących się spoza UE, które przyjeżdżają na studia i w celu uzyskania dyplomu ukończenia studiów wyższych w UE powinna rocznie wynosić co najmniej 350 000 ([14]).

Oprócz wyżej wymienionych celów unijnych Rada:

— przyjmuje do wiadomości prace Komisji nad wskaźnikiem w dziedzinie wiedzy obywatelskiej. Rada może uzgodnić cel unijny dotyczący tego kluczowego elementu związanego z priorytetem strategicznym 2 na podstawie przyszłego wniosku dotyczącego celu;

— odnotowuje, że Komisja zamierza opublikować europejską strategię kształcenia i szkolenia zawodowego w 2026 r. i przedstawić nowe wnioski dotyczące celów unijnych w zakresie kształcenia i szkolenia zawodowego. Rada przeanalizuje odpowiednio przyszłe wnioski i podejmie decyzję w sprawie nowych celów unijnych.

([14]) Źródłem danych jest Eurostat (wspólny zbiór danych UNESCO–OECD–Eurostat). Cel jest mierzony liczbą przybywających spoza UE absolwentów szkół wyższych, którzy korzystają z mobilności w celu uzyskania dyplomu (w ramach krótkiego cyklu studiów wyższych, studiów licencjackich, magisterskich, doktoranckich lub równoważnych).

ZAŁĄCZNIK III

KONKRETNE KWESTIE I DZIAŁANIA DOTYCZĄCE PRIORYTETÓW STRATEGICZNYCH EUROPEJSKIEJ WSPÓŁPRACY W DZIEDZINIE KSZTAŁCENIA I SZKOLENIA W DRUGIM CYKLU: 2026–2030

Priorytet strategiczny 1 – Rozumienie i tworzenie informacji, matematyka i nauki przyrodnicze dla wszystkich

i) Promowanie rozwoju umiejętności w zakresie rozumienia i tworzenia informacji, matematyki i nauk przyrodniczych, ze szczególnym uwzględnieniem wspierania zarówno osób osiągających słabe wyniki, jak i tych osiągających wysokie wyniki.

ii) Uwzględnienie inicjatyw określonych w planie działania Komisji na rzecz umiejętności podstawowych oraz w strategicznym planie Komisji w dziedzinie kształcenia STEM.

iii) Dalsze promowanie i wspieranie nauczania i uczenia się języków obcych oraz wielojęzyczności dla wszystkich.

iv) Dalsze wysiłki na rzecz ograniczenia zjawiska wczesnego kończenia nauki i osiągania słabych wyników – poprzez poparcie całościowego podejścia ogólnoszkolnego wizją edukacji skupionej na osobie uczącej się zgodnie z zasadami Konwencji o prawach dziecka.

v) Intensyfikacja prac nad zaspokojeniem coraz bardziej różnorodnych potrzeb osób uczących się oraz poprawą dostępu wszystkich osób do wysokiej jakości włączającego kształcenia i szkolenia, w tym osób uczących się z niepełnosprawnościami lub mających specjalne potrzeby edukacyjne oraz osób uczących się pochodzących z grup defaworyzowanych lub szczególnie wrażliwych.

vi) Dalsze wdrażanie unijnych ram jakości wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem.

vii) Dalsze koncentrowanie się na kwestii różnic w traktowaniu kobiet i mężczyzn w kształceniu i szkoleniu oraz nierównych szans dla dziewcząt i chłopców oraz kobiet i mężczyzn, poprzez promowanie wyborów edukacyjnych sprzyjających większej równowadze pod względem płci oraz poprzez kwestionowanie szkodliwych stereotypów płciowych w edukacji i zawodach związanych z edukacją, zwłaszcza w dziedzinach STEM.

viii) Wspieranie zrównoważonych inwestycji w wysokiej jakości włączające kształcenie i szkolenie.

Priorytet strategiczny 2 – Rozwijanie umiejętności cyfrowych i edukacja obywatelska

i) Dążenie do ochrony i promowania wartości europejskich w polityce kształcenia i szkolenia we wszystkich dziedzinach poprzez promowanie kompetencji obywatelskich i międzykulturowych, kompetencji w zakresie wielojęzyczności i kompetencji społecznych, różnorodności, wzajemnego zrozumienia i szacunku oraz odpowiedzialności za wartości demokratyczne i prawa podstawowe na wszystkich poziomach i we wszystkich rodzajach kształcenia i szkolenia.

ii) Wzmocnienie promowania myślenia krytycznego i obywatelstwa cyfrowego przy wsparciu umiejętności cyfrowych i umiejętności korzystania z mediów, w tym zrozumienia sztucznej inteligencji (AI), w odpowiedzi na rosnące wyzwanie, jakim są wprowadzanie w błąd i dezinformacja.

iii) Zbadanie wpływu sztucznej inteligencji i innych osiągnięć technologicznych na kształcenie i szkolenie we wszystkich sektorach oraz wspieranie etycznego i odpowiedzialnego korzystania z tych osiągnięć.

iv) Promowanie dobrostanu, w tym dobrostanu cyfrowego, i zdrowia psychicznego w szkole oraz wspierających i bezpiecznych środowisk szkolnych w celu zapobiegania wszelkim formom przemocy, nękania, nienawistnych wypowiedzi, wprowadzania w błąd i dezinformacji i wszelkim formom dyskryminacji oraz w celu zajęcia się tymi zjawiskami.

v) Kontynuowanie wysiłków na rzecz postępów w uczeniu się z myślą o transformacji ekologicznej i zrównoważonym rozwoju poprzez dalsze włączanie tych tematów do systemów kształcenia i szkolenia na wszystkich poziomach, w ramach podejścia interdyscyplinarnego; w stosownych przypadkach wysiłki te mogłyby mobilizować wiedzę fachową i zasoby w celu tworzenia sieci kontaktów i wspierania kreatywnych podejść, na przykład za pośrednictwem koalicji na rzecz edukacji dla klimatu i z wykorzystaniem GreenComp, czyli europejskich ram kompetencji w zakresie zrównoważonego rozwoju.

vi) Dalsza wymiana najlepszych praktyk i wdrażanie działań zawartych w Planie działania w dziedzinie edukacji cyfrowej na lata 2021–2027, zaleceniach Rady z 2023 r. w sprawie kluczowych czynników sprzyjających skutecznemu kształceniu i szkoleniu cyfrowemu oraz w sprawie poprawy zapewniania umiejętności i kompetencji cyfrowych w ramach kształcenia i szkolenia, przy jednoczesnym uwzględnieniu odnośnych inicjatyw w przyszłym planie działania na rzecz przyszłości edukacji cyfrowej i umiejętności cyfrowych do 2030 r.

vii) Kontynuowanie prac nad europejskim wymiarem nauczania.

viii) Analiza zasadności i ewentualne opracowanie koncepcji edukacji obywatelskiej na szczeblu europejskim. Można rozważyć ewentualne narzędzia, takie jak ramy kompetencji i wytyczne, z uwzględnieniem prac przeprowadzonych przez Radę Europy.

ix) Dalsze rozwijanie i promowanie akcji „Jean Monnet", które są częścią programu Erasmus+.

Priorytet strategiczny 3 – Zapewnienie wszystkim rzeczywistych możliwości uczenia się przez całe życie i mobilności

i) Wspieranie elastycznych systemów kształcenia i szkolenia, które uwzględniają etapy przejścia między kształceniem i szkoleniem zawodowym, szkolnictwem wyższym i uczeniem się dorosłych, w tym uczeniem się pozaformalnym i nieformalnym, oraz z etapu kształcenia i szkolenia do etapu pracy.

ii) Promowanie podejścia zakładającego uczenie się przez całe życie jako podstawowego podejścia do kształcenia i szkolenia.

iii) Zapewnienie, aby systemy kształcenia i szkolenia, w tym systemy uczenia się dorosłych, wspierały wszystkie osoby uczące się w dostępie do zmieniającego się rynku pracy i w rozwoju osobistym oraz nadal zwiększały możliwości podnoszenia i zmiany kwalifikacji dla wszystkich dorosłych, zwłaszcza osób o niskich umiejętnościach.

iv) Dalsza realizacja nowej europejskiej agendy w zakresie uczenia się dorosłych na lata 2021–2030.

v) Promowanie swobody w zakresie mobilności osób uczących się oraz nauczycieli, edukatorów i trenerów i pozostałej kadry kształcenia i szkolenia, a także swobody wzajemnej współpracy instytucji z Europy i spoza Europy – w drodze mobilności edukacyjnej i współpracy ponad granicami.

vi) Dalsze wysiłki na rzecz usunięcia istniejących przeszkód i barier we wszystkich rodzajach mobilności w zakresie uczenia się i nauczania, związanych m.in. z dostępem, poradnictwem, usługami dla studentów i uznawaniem.

vii) Zbadanie możliwości tworzenia sojuszy europejskich szkół.

viii) Działania następcze w związku z inicjatywami określonymi w zaleceniu Rady z dnia 13 maja 2024 r. „Europa w ruchu – oferowanie wszystkim możliwości w zakresie mobilności edukacyjnej".

ix) Zwiększenie wysiłków na rzecz przyciągnięcia większej liczby studentów spoza UE do podejmowania studiów i zdobywania dyplomów w UE i na rzecz zatrzymania talentów zgodnie z unijną polityką migracyjną.

x) Zbadanie prac nad wzajemnym uznawaniem kwalifikacji uzyskanych w ramach kształcenia i szkolenia oraz efektów uczenia się osiągniętych w okresach nauki za granicą na poziomie szkół i kształcenia i szkolenia zawodowego do celów mobilności i dalszego uczenia się.

xi) W razie potrzeby – kontynuowanie prac nad uznawaniem i walidacją wyników uczenia się pozaformalnego i nieformalnego, w tym wolontariatu, oraz nad poprawą inkluzywności, jakości i uznawania transgranicznych działań solidarnościowych.

Priorytet strategiczny 4 – Podnoszenie atrakcyjności, kompetencji i motywacji w zawodach związanych z kształceniem i szkoleniem

i) Dalsze promowanie doskonałości w nauczaniu na wszystkich poziomach kształcenia i szkolenia oraz podnoszenie atrakcyjności i statusu zawodu nauczyciela oraz kadry pedagogicznej i kierowniczej.

ii) Wzmocnienie współpracy europejskiej w celu wymiany najlepszych praktyk służących przyciąganiu i zatrzymywaniu kompetentnych, wysoko wykwalifikowanych i zmotywowanych nauczycieli i trenerów, w tym w odniesieniu do ich warunków pracy.

iii) Przyczynianie się do opracowania unijnego programu na rzecz nauczycieli i trenerów.

iv) Dalsze wspieranie rozwoju podstawowych i zaawansowanych umiejętności i kompetencji cyfrowych oraz innowacyjnych metod pedagogicznych, w tym zapewnienie, aby kształcenie nauczycieli uwzględniało ich kompetencje w zakresie nauczania w środowisku cyfrowym oraz w zakresie reagowania na wyzwania i szanse związane ze sztuczną inteligencją.

v) Dalsze rozwijanie sieci instytucji kształcenia nauczycieli za pośrednictwem akademii nauczycielskich Erasmus+.

vi) Wspieranie nauczycieli, edukatorów, trenerów i kadry kierowniczej w sektorze kształcenia i szkolenia w zajęciu się kwestią włączenia, sprawiedliwości i różnorodności pod względem języka, kultury i wieku.

vii) Dalsza poprawa – pod względem liczby i jakości – możliwości w zakresie mobilności edukacyjnej nauczycieli, trenerów, kadry kierowniczej sektora oraz innych członków kadry edukacyjnej i pedagogicznej w Europie.

viii) Starania na rzecz zmniejszenia nierównowagi płci na wszystkich poziomach i we wszystkich rodzajach zawodów związanych z kształceniem i szkoleniem.

ix) Przyczynianie się do ewentualnego opracowania europejskich ram kompetencji kadry akademickiej oraz do wdrożenia środków mających na celu zapewnienie atrakcyjności i trwałości karier w szkolnictwie wyższym.

Priorytet strategiczny 5 – Wspieranie doskonałego i atrakcyjnego europejskiego kształcenia i szkolenia zawodowego (VET)

i) Dążenie do atrakcyjnego i innowacyjnego systemu kształcenia i szkolenia zawodowego poprzez opracowanie europejskiej strategii kształcenia i szkolenia zawodowego ukierunkowanej na atrakcyjność, doskonałość i włączenie.

ii) Dalsze zacieśnianie współpracy transnarodowej, na przykład w ramach centrów doskonałości zawodowej, oraz wspieranie ich dalszego rozwoju i tworzenia sieci kontaktów.

iii) Ułatwianie mobilności osób uczących się w ramach kształcenia i szkolenia zawodowego poprzez zbadanie możliwości opracowania ewentualnego europejskiego dyplomu lub europejskiego znaku jakości w ramach kształcenia i szkolenia zawodowego, przy jednoczesnym rozważeniu możliwych alternatywnych podejść, z myślą o podjęciu przez Radę decyzji na późniejszym etapie.

iv) W stosownych przypadkach – dalsze promowanie i stosowanie mikropoświadczeń w ramach europejskich ram kwalifikacji (EQF) dla kształcenia i szkolenia zawodowego.

v) Wdrażanie deklaracji z Herning w sprawie atrakcyjnego i włączającego kształcenia i szkolenia zawodowego na rzecz większej konkurencyjności i jakości miejsc pracy 2026–2030.

vi) Dalsze rozszerzanie europejskiego sojuszu na rzecz przygotowania zawodowego.

vii) Rozważenie inicjatyw w zakresie kształcenia i szkolenia zawodowego związanych ze strategicznym planem w dziedzinie kształcenia STEM.

viii) Przyczynianie się do transformacji ekologicznej i dalsze promowanie perspektywy zrównoważoności środowiskowej we wszystkich programach nauczania w kształceniu i szkoleniu.

ix) Dalsze uwzględnianie rozwoju podstawowych i zaawansowanych umiejętności i kompetencji cyfrowych w kształceniu i szkoleniu zawodowym w celu stawienia czoła technologicznej i cyfrowej transformacji gospodarki i społeczeństwa oraz w celu reagowania na nie.

Priorytet strategiczny 6 – Promowanie konkurencyjnego europejskiego szkolnictwa wyższego

i) Dalsze zachęcanie do ściślejszej i głębszej współpracy między instytucjami szkolnictwa wyższego poprzez promowanie i wspieranie sprawnej współpracy transnarodowej.

ii) Dalsze rozwijanie inicjatywy „Uniwersytety Europejskie" w ramach programu Erasmus+, w synergii z unijnymi, regionalnymi i krajowymi instrumentami finansowania, w oparciu o ocenę już poczynionych postępów.

iii) Dalsze wzmacnianie automatycznego wzajemnego uznawania kwalifikacji do celów dalszych studiów ([1]).

iv) Kontynuowanie trzyetapowego procesu uzgodnionego w maju 2025 r. „mającego na celu wprowadzenie znaku jakości »Wspólny Dyplom Europejski« i utorowanie drogi ku wspólnemu dyplomowi europejskiemu", na podstawie prac laboratorium politycznego grupy roboczej ds. szkolnictwa wyższego działającej w kontekście strategicznych ram europejskiego obszaru edukacji, przy jednoczesnym rozważeniu możliwych alternatywnych podejść.

v) Dalsze badanie możliwości opracowania ram zapewniania jakości na potrzeby sojuszy instytucji szkolnictwa wyższego w oparciu o europejskie normy i wytyczne dla zapewniania jakości w europejskim obszarze szkolnictwa wyższego oraz normy europejskiego podejścia do zapewniania jakości wspólnych programów.

vi) Dążenie do zwiększenia dostępności szkolnictwa wyższego dla szerszego grona osób uczących się w różnym wieku oraz zapewnienie im ukierunkowanego poradnictwa i wsparcia, aby pomóc im odnieść sukces.

vii) Rozważenie inicjatyw w zakresie szkolnictwa wyższego związanych ze strategicznym planem w dziedzinie kształcenia STEM.

viii) Zachęcanie do zrównoważonej mobilności oraz wyważonego przepływu i alokacji umiejętności.

ix) Dalsze zwiększanie synergii i ułatwianie dalszej współpracy między szkolnictwem wyższym, innowacjami, badaniami naukowymi i sektorami gospodarki, ze szczególnym naciskiem na lepsze dopasowanie do potrzeb rynku pracy i przedsiębiorczość.

x) Dalsze wzmacnianie bazy dowodowej dotyczącej innowacyjnego, włączającego i konkurencyjnego charakteru europejskiego sektora szkolnictwa wyższego, w tym poprawa adekwatności nabywanych umiejętności i porównywalności wyników absolwentów.

xi) Wspieranie kształtowania polityki opartej na rzetelnych informacjach, w szczególności poprzez ciągłe usprawnianie działalności Europejskiego Centrum Monitorowania Sektora Szkolnictwa Wyższego, oraz promowanie europejskiego badania dotyczącego studentów Eurostudent i europejskiego badania losów absolwentów Eurograduate.

([1]) Zgodnie z zaleceniem Rady z dnia 26 listopada 2018 r. w sprawie propagowania automatycznego wzajemnego uznawania kwalifikacji uzyskanych w ramach kształcenia i szkolenia na poziomie wyższym i średnim II stopnia oraz efektów uczenia się osiągniętych w okresach nauki za granicą (Dz.U. C 444 z 10.12.2018, s. 1).

xii) Dalsze promowanie i wykorzystywanie mikropoświadczeń w dziedzinie szkolnictwa wyższego.

xiii) Zachęcanie do dalszego wykorzystywania inicjatywy dotyczącej europejskiej karty studenta, tak by służyła wszystkim mobilnym studentom w Europie.

xiv) Dalsze uwzględnianie rozwoju umiejętności i kompetencji cyfrowych, w tym wykorzystania sztucznej inteligencji, w szkolnictwie wyższym w celu stawienia czoła technologicznej i cyfrowej transformacji gospodarki i społeczeństwa oraz w celu reagowania na nie.

xv) Przyczynianie się do wspierania ochrony podstawowych wartości akademickich, w synergii z działaniami w ramach procesu bolońskiego i europejskiej przestrzeni badawczej.